

Pwyllgor Llywio'r Iaith Gymraeg

Cylch Gorchwyl

1 Rôl a Swyddogaeth

1.1 Cyd-drefnu cymorth gwleidyddol/ cymorth gan swyddog â darpariaeth a gweithrediad Strategaeth Iaith Gymraeg yn Sir Ddinbych. Gall y Pwyllgor ofyn i unrhyw Aelod neu Swyddog o'r Cyngor i fod yn bresennol ger ei fron i ateb cwestiynau a gwahodd personau eraill i fynychu cyfarfodydd y Pwyllgor hwn.

1.2 Bydd y Pwyllgor yn:

- Cynorthwyo'r Cyngor â datblygiad Strategaeth Iaith Gymraeg ar gyfer Sir Ddinbych.
- Monitro cynnydd wrth weithredu Safonau'r Iaith Gymraeg.
- Cytuno ar adroddiad blynyddol ar gynnydd y Safonau i Gomisiynydd y Gymraeg.
- Cynorthwyo i gwmpasu a blaenoriaethu argymhellion yr Archwiliad i mewn i Gynllun Gweithredu a gaiff yna ei ddatblygu a'i fonitro.
- Gwneud argymhellion i'r Cabinet a/ neu'r Cyngor pan fo'n briodol.
- Cefnogi'r Iaith Gymraeg a'i datblygiad yn Sir Ddinbych.
- Ehangu a hyrwyddo diwylliant dwyieithog o fewn y sefydliad.
- Monitro cynnydd materion corfforaethol eraill yn ymwneud â'r Iaith Gymraeg. E.e. gwasanaeth cyfieithu, hyfforddiant Cymraeg, mentora.
- Chwarae rhan weithredol yn natblygiad meysydd allweddol eraill o waith yn ymwneud â'r Iaith Gymraeg – fframwaith Mwy Na Geiriau (Iechyd a Gofal Cymdeithasol), Grŵp Strategol Cymraeg mewn Addysg, Cynllun Datblygu Lleol.
- Chwarae rhan ragweithiol mewn fforymau ledled y sir, megis y Fforwm Iaith Gymraeg Sirol, Menter Iaith Sir Ddinbych.

1.3 Yn ogystal bydd disgwyl i aelodau'r Pwyllgor adrodd yn ôl i'w grwpiau gwleidyddol ar fusnes y Pwyllgor.

1.4 Mae'r Pwyllgor yn bwyllgor ymgynghorol ac nid oes ganddo bwerau dirprwyol i wneud penderfyniadau oni bai am rai meysydd o'i drafodion ei hun e.e. penodi cadeirydd, cadarnhau cofnodion a.y.b.

2 Hawl i Wybodaeth

2.1 Bydd rhaglenni, cofnodion ac adroddiadau'r Pwyllgor ar gael i'r cyhoedd ar wefan y Cyngor, oni bai eu bod yn cynnwys gwybodaeth gyfrinachol neu eu bod yn eithriad rhag cyhoeddi o dan ofynion Rhan 4 (Atodlen 12A) o Ddeddf Llywodraeth Leol 1972. Bydd cyfarfodydd y Pwyllgor ar agor i'r cyhoedd oni bai am drafodaethau ar eitemau wedi'u heithrio neu lle bo'n debygol y bydd gwybodaeth eithriedig yn cael ei datgelu.

2.2 Bydd y Pwyllgor yn rhoi Adran 14 o gyfansoddiad y Cyngor– Rheolau Gweithdrefn Hawl i Wybodaeth – ar waith.

3 Rheolau Gweithdrefnau (Rheolau Sefydlog)

3.1 Bydd Rheolau Gweithdrefnau'r Cyngor (adran 4.33 o gyfansoddiad y Cyngor 'Cais i bwyllgorau ac is-bwyllgorau') yn berthnasol i drafodaethau'r Pwyllgor. Mae'r rhain yn cynnwys rheolau ar gworwm y Pwyllgor, trefniadau pleidleisio a rheolau trafodaethau.

4 Aelodaeth

- 4.1 Bydd aelodaeth y Pwyllgor yn cynnwys 11 cyngorwr gan gynnwys, lle bo'n bosib, aelod Cabinet arweiniol â chyfrifoldeb dros faterion laith Gymraeg. Bydd y Pwyllgor yn wleidyddol gytbwys â sedd yr aelod Cabinet arweiniol yn cyfri tuag at gyfrifiadau'r cydbwysedd gwleidyddol.
- 4.2 Bydd aelodaeth y Pwyllgor ar agor i gynghorwyr gweithredol a chynghorwyr anweithredol.

5 Penodi Cadeirydd ac Is-Gadeirydd

- 5.1 Bydd y Pwyllgor yn penodi Cadeirydd ac Is-gadeirydd o'i aelodaeth i wasanaethu am flwyddyn. Bydd y penodiadau'n cael eu gwneud yn ystod cyfarfod cyntaf y Pwyllgor, yn dilyn Cyfarfod Blyneddol y Cyngor bob blwyddyn, neu pan fo sedd wag yn codi.
- 5.2 Ni fydd Cadeirydd y Pwyllgor â'r hawl i dderbyn cyflog uwch.

6 Cyfarfodydd

Cynhelir cyfarfodydd y Pwyllgor dair gwaith y flwyddyn oni bai nad oes digon o fusnes sy'n galw am gyfarfod. Gall y Pwyllgor gynnal cyfarfodydd arbennig pan fo'n briodol.

7 Presenoldeb Cynghorwyr nad ydynt yn Aelodau o'r Pwyllgor

- 7.1 Nid oes unrhyw gyfyngiad ar gynghorwyr yn mynychu cyfarfodydd fel sylwedyddion ac eithrio tra ystyrir unrhyw fater lle byddai'n rhaid i'r aelod ddatgan cysylltiad personol neu gysylltiad sy'n rhagfarnu.
- 7.2 Nid oes unrhyw hawl awtomatig i sylwedyddion siarad ar unrhyw fater. Mae'r hawl i rywun nad yw'n aelod o'r pwyllgor siarad yn ôl doethineb cadeirydd y cyfarfod yn unig.

8 Cymorth Swyddogion a Gweinyddol

- 8.1 Bydd y Pwyllgor yn derbyn cymorth gan y swyddogion canlynol neu eu hollynwyr cyfwerth:
- Cyfarwyddwr Corfforaethol - Cymunedau
  - Rheolwr Gwarchod y Cyhoedd (â chyfrifoldebau strategol dros yr laith Gymraeg)
  - Arweinydd Tîm - Rheoli Cyfathrebu ac Ymgyrchoedd
  - Cynrychiolwyr o wasanaethau'n cefnogi Strategaeth laith Gymraeg.

Mae'r rhestr uchod yn fynegol a gellir ei diwygio neu ychwanegu ati unrhyw adeg i gefnogi gwaith y Pwyllgor.

Bydd gweinyddiaeth ac ysgrifenyddiaeth ar gyfer y Pwyllgor, gan gynnwys hysbysiad o gyfarfodydd, galw am adroddiadau, rhaglen gwaith i'r dyfodol, rhaglenni a chofnodion, yn cael eu gwneud gan Dîm Gwasanaethau Democrataidd (neu'r tîm olynol cyfatebol).